

Pénzmosás kriptoeszközökkel

kategóriák: #kockázati besorolás, #gyanús tranzakciók észlelésének elmulasztása, #késedelmes bejelentés

Egy hitelintézetként működő hazai szolgáltató felügyeleti vizsgálata során megállapítást nyert, hogy a szolgáltató nem alkalmazott megfelelő pénzmosás és terrorizmusfinanszírozási kockázati szintbe történő besorolást több ügyfele tekintetében, amely ahhoz vezetett, hogy ezen ügyfeleknél nem a megfelelő paraméterek szerint működött a tranzakciómonitoring rendszer, s így több pénzmosás gyanús tranzakció észlelése nem történt meg, illetve késedelmesen történt meg, következésképpen a szolgáltató kockázatcsökkentő intézkedéseire is jelentős késedelemmel került sor. Egy esetben a mulasztás különösen kirívó volt, ennek az ügynek a részleteit az alábbiakban foglaljuk össze.

A szolgáltató ügyfele egy iráni állampolgárságú férfi, aki 2012 óta él Magyarországon, magyar tartózkodási engedéllyel rendelkezik és fogorvosként dolgozik. Lakossági számláját 2023.10.01-én nyitotta és a megadott KYC információk alapján a szolgáltató az alacsony kockázati kategóriába sorolta. Az ügyfél számlaforgalma kezdetben a szokásos lakossági tranzakciókat mutatta (munkabér jóváírása, valamint rendszeres rezszi jellegű, illetve fogyasztási célú kiadások), néhány hónap eltelte után azonban jelentősebb összegű külföldi banki utalások is érkeztek a számlájára, amelyek összességében meghaladták a 1,5 millió eurót. 2024.07.01. és 2025.08.25. között az ügyfél számlájára összesen 23 beérkező átutalás érkezett. A beérkező összegeket az ügyfél minden alkalommal néhány nap múlva átutalta egy ciprusi székhelyű kriptoszolgáltató számlájára.

A szolgáltató szűrőrendszere az alacsony kockázatba sorolt lakossági ügyfelekre alkalmazott riasztási küszöbértékek miatt a fenti tranzakciók közül mindösszesen csak három tranzakció kapcsán adott riasztást és az első riasztást is mintegy két és fél hónappal az első beérkező tranzakció időpontja után, a hetedik beérkező összegre generálta a rendszer. A vizsgálat során megállapításra került, hogy a közepes és magas kockázatú ügyfelekre a szolgáltatónál alkalmazott riasztási küszöbvel már az első beérkező tranzakcióra riasztást generált volna a szűrőrendszer.

A szűrőrendszer által jelzett gyanús tranzakciók kivizsgálását a szolgáltató elvégezte, az ügyféltől információt kért a beérkező összegek forrásáról és céljáról. Az ügyfél elmondása szerint a beérkező összegeket osztalék címén kapta egy dubaji székhelyű olaj- és gázkereskedelmi vállalatban lévő tulajdonosi részesedésére tekintettel, azonban erre vonatkozóan alátámasztó dokumentumot nem tudott bemutatni a szolgáltatónak. Az összegek továbbutalása kapcsán az ügyfél jelezte, hogy azokat a saját nevében lévő kripto wallet-be utalta, ahol ezekből bitcoin-t vásárolt, ennek alátámasztására, egy kimutatást is benyújtott a szolgáltatónak, amelyen a kriptotőzsdére érkező utalások darabszáma, időpontja és összege megegyezett a számlájáról indított tranzakciók adataival. A szolgáltató az ügyfél magyarázatát elfogadta és a riasztást bejelentés megtétele nélkül lezárta.

A szolgáltató szűrőrendszere a második gyanús tranzakciós riasztást mintegy másfél hónappal ezt követően, immár a tizenkettedik beérkező átutalás kapcsán, annak összege, illetve a negyedéves összesített forgalom nagysága miatt generálta. Az ügyfél az újabb, hasonló tranzakciók forrása és célja tekintetében ugyanazokat az információkat és dokumentumokat adta meg a szolgáltatónak, mint korábban. A szolgáltató az időközben beérkezett tranzakciók nagyságrendjére tekintettel (amelyek ekkor már elérték a 750 ezer eurót) az ügyfél magyarázatát és dokumentumait már nem fogadta el, és pénzmosás gyanús bejelentést tett a NAV PTEI részére, azonban egyéb intézkedést nem alkalmazott, így az ügyfél számlájára még ezt követően is, több hónapon keresztül érkeztek átutalások, amíg a harmadik riasztás és pénzmosás gyanús bejelentést követően a szolgáltató az üzleti kapcsolatot megszüntette.

A vizsgálat során megállapítható volt, hogy a szolgáltató (1) nem megfelelő kockázati szintbe sorolta az ügyfelet (a földrajzi kockázati tényezőket nem, illetve nem kellő súllyal vette figyelembe), (2) az üzleti kapcsolat fennállása során, az első riasztás kivizsgálását követően sem végezte el az ügyfél újbóli (és magasabb kockázati kategóriába történő) kockázati besorolását, továbbá (3) nem alkalmazott megfelelő kockázatcsökkentő intézkedéseket a gyanús tranzakciók kivizsgálását követően, valamint (4) a nem megfelelő

kockázati besorolás miatt nem megfelelően alkalmazta a szűrőrendszere szűrési paramétereit (a helyes kockázati szintnek megfelelő paraméterekkel a rendszer 16 riasztást is generálhatott volna a tényleges 4 darab riasztás helyett), így összességében (5) az ügyfél gyanús tranzakciói kapcsán keletkezett riasztások és vizsgálatok eredményeként a pénzmosás gyanús bejelentéseket késedelmesen, több hónappal a tranzakciók teljesítését követően tette meg, amellyel megsértette a Pmt., valamint a 14/2025. (VI.16.) MNB rendelet (és a korábban hatályos) 30/2024. (VI.24.) MNB rendelet rendelkezéseit.

Az eset kapcsán az MNB a következőkre hívja fel a figyelmet:

- A kockázatokat a szolgáltatóknak összességében kell vizsgálniuk és értékelniük és nem szabad az egyes elemeket felülsúlyozni!
- A kockázatokat dinamikusan kell értékelni, meghatározva olyan indikátorokat, amelyek alacsony kockázat esetén is riasztást tudnak generálni, ha az ügyfélszokásokban változás következik be.
- A kriptoügyletek ügyletek jellemzően nagyobb százalékban kapcsolódhatnak a szervezett bűnözéshez, tekintve, hogy ezek során könnyen lehet ellenőrizetlen forrásból szerzett pénzösszegeket mozgatni, továbbá amiatt is, mivel a kriptoügyletek nagymértékben kapcsolódónak a dark weben bonyolított, elsősorban kibertámadásokhoz köthető bűncselekményekhez.
- A kriptoügyletek decentralizált jellege miatt még nagyon jelentős az ügyfélátvilágításon át nem esett kriptoeszköz tulajdonosok száma, ezért, ha ilyen ügyletek merülnek fel, érdemes azokat úgy tekinteni, mintha abban átvilágítatlan partnerek is érintettek lennének és ennek megfelelően fokozott körütekintéssel és gondossággal eljárni az ügyletek vizsgálata során.
- Érdemes kiemelt figyelmet fordítani a forrásigazolások vizsgálatára, azok hitelességére, az ügyfél által adott magyarázatra.
- A földrajzi kockázatokat mindig kellő súllyal kell figyelembe venni, még akkor is, ha az egyéb kockázati tényezők ezt kevésbé tennék indokolttá.